

Szín, fény, ragyogás: Márffy Ödön-életműkiállítás a Kogartban

Egy ragyogó festő újabb kiállítása

Szín, fény, ragyogás címmel látható augusztus 1-jéig Márffy Ödön műveiből kiállítás a Kogart Házban. A több mint száz kép és grafika az életmű minden fontos állomását felvillantja, de a válogatásban a legnagyobb hangsúlyt az utóbbi évek kutatásai nyomán újra felfedezett fauve-os kompozíciók és a Nyolcak-korszak művei szerepelnek. Az alkotások 15 közgyűjteményből és több mint két tucat magángyűjteményből érkeztek.

Bár átfogó, gyűjteményes Márffy-kiállításra 1958 óta nem került sor, most mégis rövid idő alatt immár az alkotó második tárlatáról számolhatunk be lapunk hasábjain. Februárban a debreceni Modenben nyílt kiállítás A másik Csinszka címmel, ahol ugyan a múza volt a cím- és főszereplő, ám a kiállítás gerincét mégis az a félszázal is több Márffy-kép jelentette, melyet a művész felesége ihletett. A napokban pedig a Kogart Házban nyílt életmű-kiállítása a festőnek. Az olvasó hiába lapozza fel a naptárt, nincs állami pályázati pénzzel kitömött Márffy-évforduló. Tavaly lehetett volna ok az emlékezésre, hiszen a művész 1959-ben hunyt el, de a félszázados jubileum senkinek nem tűnt fel. Talán csak Márffy kutatójának, az életmű-katalógus szerzőjének, Rockenbauer Zoltának. Mindkét kiállítást ugyanis ő kezdeményezte és állította össze. Mint a kurátor lapunknak elmondta, a fél századdal korábbi Márffytárlat az életmű második felére, különösen a legutolsó évtizedekre fókuszált. A mostani azonban a mai művészettörténet-írás által a művész legjelentősebb korszakának tartott időszakot helyezi központba. Így a fauve-os kompozíciókra és a Nyolcak-korszak képeire koncentrált, melyek szinte a Kogart egész második emeletét elfoglalják.

A kiállítás különös érdeme, hogy sikerült előteremteni a művész pályakezdésének időszakából is jó néhány képet. A korai párizsi évek művei ugyanis jócskán szétszóródtak az évek során. A kurátor elmondta, hogy a fiatal Márffy egyaránt magába szívta a posztimpreszionisták, Cézanne, Van Gogh, Gauguin művészetét, hatással volt rá a Nabisco csoport, különösen Pierre Bonnard piktúrája, amely Rippl-Rónai mű-

vészetében is meghatározó szerepet játszott, de Henri Matisse dekoratív festészetéből is sokat tanult. A kiállítás első felének tucatnyi képe jól mutatja, hogy ezek a hatások ugyan elérték a festőt, számos elemet átvett belőlük, ám nem vált egyik iskolának vagy mesternek sem a követőjévé. A Szépművészeti Múzeumban épp ebből az időszakból válogató tárlat látható, majd talán, ha igazán nagykorúvá válnak a „nagykiállítások”, eljön az idő, hogy egy-egy jelentős magyar alkotó tárlata képes lesz felvonultatni a rájuk hatással lévő külföldi mesterek munkáit is.

A kiállításból kiderül, az első világháború alatt hadifestőnek behívott Márffy a harcra sem tagadja meg magát. Mednyánszkyval ellentétben nem a háború, az emberi drámák érdeklik, hanem kizárólag fes-

Márffy Ödön négyéves párizsi tanulóidő után mutatkozott be képeivel a budapesti közönségnek. Gulácsy Lajossal 1907 márciusában közösen tartott kiállítása már komoly elismerést hozott számára, felfigyelt rá Rippl-Rónai József és Kernstok Károly is. Így lett alapító tagja az első, modern festőket tömörítő hazai szervezetnek, a MIÉNK-nek; és kapcsolódott Kernstok Károly köréhez, akivel később a Nyolcakat alapította. 1908-tól rendszeresen lejárt Kernstok nyergesújfalui birtokára festeni, ahol együtt kísérleteztek a francia fauve-ok – Matisse, Derain, Braque – nyomán élénk színkontrasztokkal festett kompozícióikkal. A Nyergesújfalun megforduló művészekből szerveződött az a csapat, amely később megalakította az első magyar avantgárd csoportot, a Nyolcakat: Márffy Fűrdő nők című vásznával egyike lett a legbotrányosabbaknak. Az elkövetkező években festészetét folyamatos átalakuláson ment keresztül, a szertelen ecsetkezelést felváltotta a Cézanne hatását tükröző, szigorú kompozíciós rend. 1924-ben alapító tagja, majd elnöke lett a modern magyar törekvések ernyőszerzetének, a KUT-nak. A második világháború után bekapcsolódott az Európai Iskola munkájába, ám az ötvenes években ellehetetlenült. A figyelem csak a kultúrpolitika fokozatos enyhülésével fordult megint felé: a beteg és idős Márffy 1959 decemberében hunyt el.

A tárlaton Márffy Nyolcak-korszakának képei is láthatók

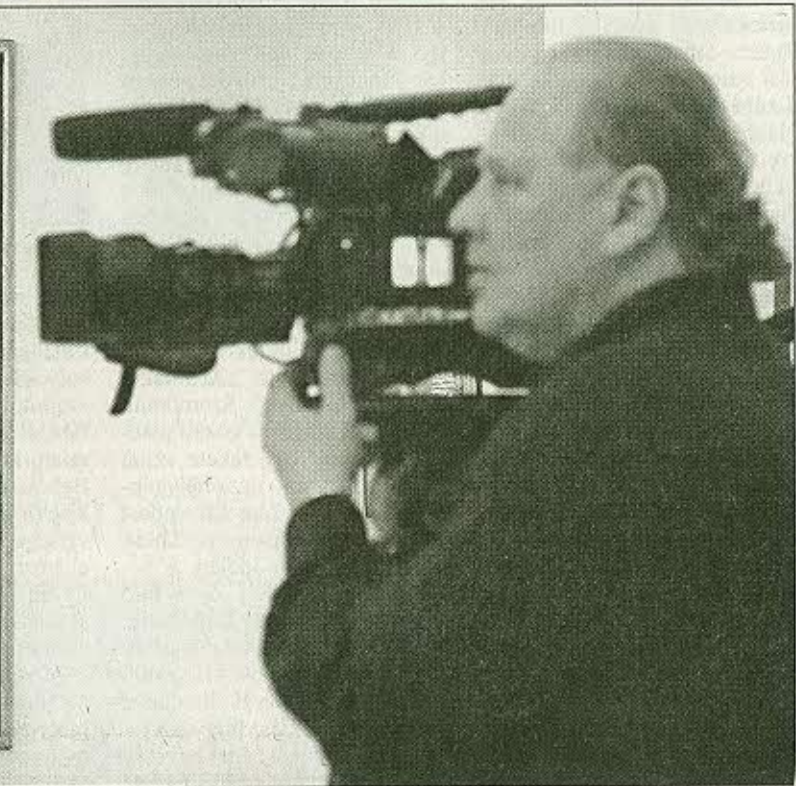

Foto: Vukov József

tészeti problémát lát a harctereken, a lövészárkok mögött is; például, hogy a katonalovak hátának vonalai hogyan rimelnek össze a hegyek napsütötte gerincével. A kurátor az itt szereplő néhány háborús képre utalva mondja, egy-egy egyenruhás figurát leszámítva semmi sem utal háborúra. A tízes évek végén ugyan besötétednek a művész vásznai, de a húszas évek elején, Csinszkaival kötött házassága után készített kom-

pozícióin már jókedvűen játszik a napfény. Ez a révbé érés korszaka, a Szamóca utcai villa nyolc évig tartó építése nem ment ugyan zökkenők nélkül, mégis ez az időszak a harmónia korszaka a festő életében, s mindez tükröződik vásznain is. Bár Csinszka 1934-es halála mélyen megrázza a festőt, hosszú ideig képtelen dolgozni, ám amikor ismét előveszi az ecsetet, ugyan ez a derűs, fényvel átitott világ jelenik meg

képein. Ezek a festmények fogadják a látogatókat a harmadik emeleten, a vetítőben pedig hallható az a majd félórás, most előkerült rádiófelvétel, melyen a festő vall életéről, műveiről. Természetesen jutott ide néhány remekbe szabott Csinszka-portré is. Az önarcképek visznek ebbe a derűbe némi szomorúságot, a festő nem tekint ránk a képekről, soha nem látjuk a szeméit.

Hamvay Péter